

A korszerű műveltség

Nagy gondot fordítunk dolgozó népünk műveltségének gyarapítására. A szocialista állam művelődési politikájának az a célja, hogy minél több ember legyen magas fokú műveltség birtokosa. Ez érvényes — differenciáltan ugyan — valamennyi korosztályra. A felnőtt lakosság műveltségigényét sokoldalúan kielégítik a kulturális szervek. A könyv ma már a munkás vagy paraszt családoknál is természetes tárgya a lakásnak, s anynyira életigény, mint a legfontosabb közszükségleti cikk. Szinte minden családban megtalálható a rádió, és mint kiderült, műsorából a híreket, színdarabokat élvezik leginkább az előfizetők. A televízió érdeletes térhódításával pedig szinte az egész föld érzékelhetővé vált egy-egy munkaslakásban vagy parasztházban. Nagyhatású tényezőnek bizonyul a televízió még a színházkultúra fejlesztésében is, mert a színházi előadásainknak ma már többnyire igen jól sikerülnie ahhoz, hogy kiváltsa a közönség érdeklődését. (A televízióban igen rangos együttesekkel bemutatott színdarabokat láthat a tv-előfizető.) Az utóbbi években tartalmasság, magas művészi értéket hordozó filmek kerültek bemutatásra, s mint a statisztikákból kiderül, növekedett is filmszínházaink látogatottsága. Különböző szakmai, művelődéspolitikai, irodalmi folyóirataink újszólván behálózák az országot. A napilapok pedig csaknem minden családban megtalálhatók.

Széles körűvé vált a felnőtt lakosság művelésének az a formája, amelyet tudományos ismeretterjesztésként kezelünk. Az előadássorozatok, akadémiák megtalálhatók most már nagyon sok üzemb, termelőszövetkezetben. Erőteljes igény nyilvánul meg a komoly, tudományos, szak-szerű előadások iránt. Az ezzel foglalkozó szakemberek dícsérik a hallgatóság figyelmét és igényességét.

Általános és középiskoláinkban az újabb tantervek különösen nagy figyelmet szentelnek a korszerű műveltség megalapozásának. A humán-tárgyak és a természettudományos, műszaki, közgazdasági ismeretek lassacskán megfelelő arányt képeznek iskoláinkban. Persze az arányok kialakításának folyamatáról van szó még itt is, és nem befejezett állapotról.

A korszerű műveltség fogalma nemcsak a szakembereket, hanem a kulturmunkásokat is foglalkoztatja. Egész művelődéspolitikánknak egyik sarkalatos vonása, hogy népművelő munkánkban meghonosítsuk a korszerű műveltségre irányuló törekvést. Az eddig felsorolt nagyhatású művelődési szellemet terjesztő eszközeink eredményei örömmel szolgálnak, de nem homályosíthatják el azt, hogy ezekben a szervekben — különösen a felnőtt lakosság művelődésével foglalkozó szervekről van most szó — nincsen mindenütt eléggé egyértelmű törekvés a korszerű műveltség kifejlesztésére. Ma a világ a korszerű műveltségen mindenütt azt érti, hogy a természettudományos, technikai, közgazdasági ismeretek után következnek a klasszikus humán műveltség. Ez a felfogás az ezredforduló felé menetelő társadalom szükségleteinek és igényeinek pontos megfogalmazása. A technika, a gép, a mechanika olyan erőteljes fejlődési pályát futott be, hogy életünk minden percében jelen van. Nemcsak a rádió, televízió, telefon, hanem elsősorban az ipar és mezőgazdaság gépesítése, automatizálása; a kibernetika, az asztronómia elsőrangú szerepe mind azt bizonyítja, hogy az ezredforduló emberének korszerű műveltsége technikai ismeret nélkül nem teljes. Ugyanakkor a technikai ismereteket nem lehet önmagában kezelni, mert a technika nagyarányú fejlődésének alapját a természettudományos ismeretek, felfedezések adják. Matematika, kémia, fizika, biológia nélkül nem képzelhető el semmilyen technikai fejlődés. Ezért állítja első helyre művelődéspolitikánk a korszerű műveltség kritériumának megfogalmazásánál a természettudományos és technikai ismereteket.

A szocialista társadalmi rendben rendkívül nagy jelentőségű a közgazdaság. Ennélfogva a közgazdasági ismeretek is. A munkáshatalom viszonyai között a gazdálkodást nem lehet néhány elméleti és gyakorlati közgazdasági tevékenységére korlátozni. A gazdasági élet minden vonatkozásában összefügg a munkaszövetkezi politikájával. E kölcsönhatás magában hordozza a politika elsődleges-ségét, de a politikát jól megérteni csak közgazdasági alapismeretek útján lehet. A politikáért és a gazdálkodásért a munkaszövetkezi, a dolgozó ember is felelős, vezetőként és vezetettként is, mert hiszen a gazdálkodás eredménye, vagy eredménytelensége személy szerint mindenkit érint. Arról szó sincs, hogy mindenkit közgazdászra képezzünk, de arról igen, hogy a közgazdasági alapfogalmak megértése nem az egyes emberek különleges igénye, hanem jogos társadalmi igény. Ezért indokolt hangsúlyozni, hogy a korszerű műveltség elsődleges vonásai közé tartozik a közgazdasági ismeretek birtoklása is.

Természetes fejlődési folyamat következménye, hogy a korszerű műveltséget az említett kritériumok alapján határozzuk meg. A korábbi évtizedekben erre nem volt szükség. A természettudományos és technikai kérdések az utóbbi évtizedekben éppen e területek eredményei, felfedezései alapján léptek elő meghatározó jellegűvé. A klasszikus műveltség régen humán ismereteket jelentett; ma már a modern kor emberének ez nem ad teljességet, mert a körülötte levő világ alosan megváltozott. Csak általt értetheti meg a mai világot, ha az új vonások jegyeit ismeri és felfogja.

Önmaguktól nem oldódnak meg ezek a kérdések. Elég nagymértékben jelentkezik számos visszaható erő, nézést is. Ezek hordozói többnyire megragadtak egy lezárt korszak műveltségbeli állapotában és mindazt, ami ma történik, valahogyan kívül helyezik a műveltség kategóriáján. Anélkül, hogy tagadnánk a társadalomtudományok, az irodalom és a művészetek erejét, hatását, mégiscsak koncentráltabban kell törekednünk arra, hogy a ma embere, a ma és holnap igénye alapján szerezzon alapos, mély műveltséget. A korszerű műveltség persze nem tagolható, és nem elválasztható természettudományos, technikai és humán ismeretekre, mert korszerű műveltség humán ismeretek nélkül szintén nem a teljesség. (Ellenkező előjelű egyoldalúság.)

Ebből a szempontból szükséges általános ismeretterjesztő tevékenységünk, hírközlő szerveink munkáját tovább tökéltésíteni és nagyobb szerepet biztosítani mindenütt a természettudományos, technikai, közgazdasági ismereteknek. Művelődéspolitikánk formálói, gyakorlati végrehajtói igen sokat tehetnek azért, hogy a korszerű műveltség irányába ható kezdeményezés és társadalmi igény egészségesen találkozzék az iskolai munkában, az ismeretterjesztésben, hírközlő szerveink munkájában. Sürget az idő, van elég sok pótolnivalónk. Tisztázuk e kérdéseket a gyakorlat számára, hogy cselekvésünk egyirányúbb és erőteljesebb lehessen.

KOVÁCS ANDRÁS

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

DÉL-MAGYARORSZÁG

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKASPART LAPJA

57. évfolyam, 272. szám

Ára: 50 fillér

Péntek, 1967. november 17.

Ülést tartott a Minisztertanács

Napirendjén az új forgalmi adórendszer, a beruházások engedélyezésének egyszerűsítése, az új kereskedelmi vámtarifa

A kormány Tájékoztatói Hivatala közli:

A Minisztertanács csütörtökön ülést tartott. Jövőhavólag tudomásul vette a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából rendezett ünnepes részvett párt- és kormányküldöttség útjáról szóló tájékoztatót.

A pénzügyminiszter előterjesztése alapján a kormány határozatot hozott az új forgalmi adórendszer 1968. január 1-ével történő bevezetéséről.

A külkereskedelmi miniszter javaslatára a Minisztertanács rendeletet hozott az új kereskedelmi vámtarifáról.

A Minisztertanács tanácsszervek osztályának vezetője, az építésügyi és város-

fejlesztési miniszter, a pénzügyminiszter és az Országos Tervhivatal elnöke javaslatot tett a beruházásokkal összefüggő hatósági engedélyezések rendszerének egyszerűsítésére. A Minisztertanács a javaslatokat megtárgyalta és elfogadta.

A honvédelmi miniszter előterjesztése alapján a kormány rendeletet fogadott el a fegyveres erők, a fegyveres testületek és a rendészeti szervek tagjai életének, testi épségének, vagy egészségének sérelméből eredő károk megtérítéséről.

A Minisztertanács ezután egyéb ügyeket tárgyal.

(A Minisztertanács határozatait lapunk 3. oldalán ismertetjük.)

Fontos feladat

Ár- és belvízvédelem, öntözés, ivóvízellátás, csatornázás

Vizgazdálkodási tanácskozás Szegeden

A Csongrád megyei tanács és az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság közös rendezésében nagyjelentőségű vizgazdálkodási tanácskozást tartottak tegnap Szegeden. Célja volt feltárni mindazokat a gondokat, melyek a vízügyi munkában jelentkeztek eddig, s társadalmi összefogás szükséges megoldásukhoz. Különben egész sor területen — a mezőgazdasági termelésben, az élelmiszeriparban, a külkereskedelemben, a város- és községfejlesztésben stb. — újat állják e problémák a fejlődésnek.

Megszüntetni az elmaradást!

Dr. Paczuk Istvánnak, a megyei tanács vb elnöke-helyettesének megnyitója után ezekkel a gondolatokkal foglalkozott előadásában Rózsa István, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára. Helyeselte az Országos Vízügyi Főigazgatóság kezdeményezését, hogy mostanában megyei fórumokon vitatják meg a vizgazdálkodás helyzetét, s a legsürgősebb teendőt. A továbbiakban rámutatott, vizkin-cseinkkel úgy kell bánnunk a jövőben, mint az ország egyik legfontosabb nyersanyag-vagyonával. Vizgazdálkodásunk fejlesztésében szűkebb eredményeket értünk el eddig, de mégis több évtizedes elmaradottságot kell még rövid idő alatt megszüntetnünk. Többek között fontos feladatként jelölte meg a hévízkincs feltárásának gyorsítását, az öntözögazdálkodás minőségi fejlesztését. Kiemelten foglalkozott az évente óriási károkat okozó belvízterheléssel s a rendezés ügyével.

Újabb milliók

Forgó László, az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság vezetője beszámolt a megye vizgazdálkodásának helyzetéről. Belvízrendjainkről szólva megállapította — többek között —, hogy meggyűnkben évente 390 ezer hold földet veszélyeztetnek

a felgyülemelő csapadékvizek, s ezen a területen él az összlakosság igen jelentős része. E tény alapvetően meghatározza az igazgatóság legfontosabb teendőit a következő években. A harmadik ötéves terv hátralevő éveiben több száz kilométeren építenek új csatornákat. A Kurca vízrendszerében 22 millió, a Körösér rendszerében 29 millió forintot költönek most csatornákra, a Sámsony vízrendszer fejlesztésére pedig 14 millió forintot fordítanak 1970-ig. A csatornahálózat fejlesztését a negyedik ötéves tervben is teljes erővel folytatja az igazgatóság.

Az öntözögazdálkodás fejlesztésének programjában a következő években újabb 21 ezer 500 holdon válik majd lehetővé az öntözéses növénytermesztés. Az árvízvédelem témájánál kiemelte Forgó László, hogy a védőtöltésünk állapota jónak tekinthető, sok helyen azonban indokoltá vált a teljes biztonság érdekében a töltéstartások 50—70 centiméterrel való magasztása. Erre különösen az algói kőolajmező, valamint a szegedi nyugati ipari körzet biztonságos védelme szempontjából volna szükség.

Nagyon sok a tennivaló a lakosság ivóvízellátásának általános javításában. A nagy erőfeszítések eredményeként eddig 135 ezer 200 falusi lakos ellátását sikerült vezetékkel ivóvízzel biztosítani. Örvendetesnek számolnak a megyében a törpe vízművek. A törpe vízművek rendszereik kiépítését mutatkozik jelenleg a legjobb megoldásnak a községi vízellátás fejlesztésében.

Vita

A vitában elsőként Szilléri László, a Szegedi Víz- és Csatornaművek főmérnöke szövegezt. Mint mondta, Szeged ivó- és ipari vízellátottsága jelenleg kielégítőnek tekinthető. Számolnunk kell azonban azzal, hogy hamarosan kevesnek bizonyulnak majd a város alatt fel-táráható közfogyasztlásra alkalmas vízkészletek. Bejelentette, hogy Móraváros és

Rökus főgyűjtő csatornája 123 millió forint beruházással hamarosan elkészül. Fel-tétlenül indokolt hasonló csatornarendszer építése a város más részeiben is.

Dr. Forgó István, a makói városi tanács vb elnöke. Makói vizgazdálkodási problémáit tárta a tanácskozás elé. Dezső Sándor, a szentesi járási pártbizottság titkára arról is szólt, hogy a város belvizek jelentős részétől szabadulhatnánk meg akkor, ha következetesen növelnénk a talajok vízelvezető-képességét, mélyműveléssel és altalajlazítással. Szabó József, a Csongrád megyei tanács építési és közlekedési osztályának vezetője után Kálmán János, a Tsz-ek Szegedi Járási Városi Területi Szövetségének munkatársa arról beszélt, hogy Szeged környékén közel 22 ezer kataszteri hold területen vált lehetetlenné az idén is a mezőgazdasági termelés.

Ezért a területi szövetség is mindent elkövet a belvíz-problémák megnyugtató rendezéséért. Szilágyi Dezső, a szegedi Felszabadulás Tsz főagronómusa közölte, hogy a Felszabadulás Tsz-ben évente egy-két millió forint kár keletkezik a belvízvesztés miatt. Felszólalt a tanácskozás Szászhegyi Pál, az OV F helyettes vezetője is. Ismertette azokat a központi intézkedéseket, melyeket kormányunk mostanában fogantatosított a vizgazdálkodás javítása érdekében. Megemlítette, hogy meggyűnk négy térségét, köztük a Fehértó környékét és a Tisza-Maros szögét, máris kiemelten kezelik a belvíz gondok megoldását illetően. A tanácskozás dr. Paczuk István zárszavával ért véget.

Fiatal magyar munkások utaztak az NDK-ba

A Magyar Népköztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság közötti együttműködés keretében csütörtökön mintegy két és félezer fiatal magyar munkás utazott a Német Demokratikus Köztársaságba. Az önként

A DIVSZ a görög hazafiakért

A Demokratikus Ifjúsági Világszövetség irodája nyilatkozatban bélyegezte meg a görög hatóságok legutóbbi terrorintézkedéseit.

A nyilatkozat egyebek között rámutat, hogy a DIVSZ több alkalommal elítélte a fasiszta junta rendszerét. Felhívással fordult a világ fiataljaihoz, hogy tiltakozzanak a Mikisz Theodorakisz, a világhírű zeneszerző, és társai meghurcolása, a katonai törvényszékek ítéletei ellen, s követeljék a hazafiak szabadonbocsátását. A DIVSZ irodája most újra felemeli szavát az erőszak, az elnyomás ellen, s megerősíti véleményét: a görög nép és ifjúság a haladó emberiség támogatásával, szolidaritásával megdönti a tábornokok uralmát.

A szerdán megnyílt athéni per fordította a figyelmet Theodorakisz állapotára. A katonai rendszer megdöntésére irányuló szervezkedés vádjával perbefogott 31 személy a vád állítása szerint Theodorakisz vezetése alatt állt. A védelem bejelentette, hogy Theodorakisz túl gyenge ahhoz, hogy a bíróság előtt megjelenjen. A védőügyvédek közötték, hogy a rendőri kihallgatás során, noha az több hetet át tartott, csak két ízben sikerült a végsőkig elgyötört Theodorakisz szóra bírni.

KGST-ülés

A KGST fémkohászati állandó bizottsága dr. Lévárdi Ferenc nehézipari miniszter elnöketével november 15-én megkezdte 27. ülését Budapesten. Az ülésen többek között megvitatják az 1971—1975-ös tervek koordinálásának előkészítő munkáit.

Szén helyett földgáz

Ezekben a napokban a Kenderfonton és Szövőipari Vállalat újszegedi szövőgyárának kazánjában is a szegedi szénhidrogén medence földgáza éget már szén helyett. Ez a tizedik szegedi nagyüzem, amelyet bekapcsolt a földgázellátásba a Dél-Alföldi Gázgyártó és Szolgáltató Vállalat. A szegedi földgázvezeték az idén még néhány üzemet rákapcsolnak, s akkor együttesen mintegy negyvenmillió köbméter gázt használnak majd fel évente.

Ezzel évi tízezer vagon jöminőségű szén Szegedre szállítása válik feleslegessé. Ez hozzávetőleges számítás szerint 10—15 millió lapát szénen jelent, ennyivel csökken a kazánfűtők fizikai munkája. Legalább negyven fűtő munkája vált, vagy válik feleslegessé. Egyébként egy részük átképezte magát a szénre, s így szakmának megfelelően, s így szénlapát helyett — logarác a munkaeszközük. A többi között ugyanis ez szükséges a gázfogyasztás és gőztermelés viszonyának, illetve a hatásoknak időnkénti gyors kiszámításához. Munkájukban tehát minőségi változás következett meg, emellett egyes üzemekben máris szinte laboratóriumi körülményeket teremtetnek az egykor szénporos kazánházak helyén.